

Opgave 2 Filosofische paradoxen

6 maximumscore 2

Een goed antwoord bevat de volgende elementen:

- een uitleg dat kennis door vertrouwdheid zeker is: omdat deze directe bewustzijnsinhouden bevat, terwijl kennis door beschrijving onzeker is, omdat deze altijd (logische) constructies bevat 1
- een uitleg dat de Russell-paradox de kennis door beschrijving ter discussie stelt: omdat deze gebruikmaakt van logica / redeneringen 1

voorbeeld van een goed antwoord:

- Kennis door vertrouwdheid levert zekere kennis op. Die kennis gaat namelijk puur over de directe bewustzijnsinhouden zoals indrukken uit de zintuigen en herinneringen, en die zijn onbetwifelbaar. Voor kennis door beschrijving moet je echter iets doen, je moet onderdelen samenstellen bijvoorbeeld. Dat maakt dat daar fouten in mogelijk zijn, waardoor deze soort kennis minder zeker is 1
- Voor kennis door beschrijving heb je logica nodig: je moet redeneren met de gegevens uit de sense data. Dat deze paradox in de logica bestaat, vormt dus een probleem voor kennis door beschrijving: blijkbaar is het niet echt een goed instrument om kennis mee te krijgen 1

7 maximumscore 3

Een goed antwoord bevat de volgende elementen:

- een weergave van de drie niveaus van Descartes' radicale twijfel: perceptuele vergissingen, droomargument, kwaadaardige demon 1
- een weergave van Descartes' denkstap tot zekere kennis: er moet iets zijn dat twijfelt, ik denk dus ik besta 1
- een uitleg met de Russell-paradox dat Descartes ook de logica had moeten verwerpen: omdat door de paradox de logica ook betwifeld kan worden 1

voorbeeld van een goed antwoord:

- Het eerste niveau is dat je je perceptueel kunt vergissen, het tweede niveau is dat je kunt denken dat je droomt en het derde niveau is dat je kunt worden misleid door een kwaadaardige demon 1
- In zijn radicale twijfel komt Descartes tot het punt dat je aan het twifelen zelf niet kunt twifelen, omdat je dan alweer twijfelt. Daaruit concludeert Descartes dat je zeker bent van de twijfel en dus van het denken. Daaruit volgt zijn beroemde zin 'cogito ergo sum', 'ik denk dus ik besta', het fundament van onze zekere kennis 1
- De paradox laat zien dat logisch redeneren een contradictie kan bevatten: de kapper zou zichzelf tegelijk wel en niet moeten scheren. Volgens de radicale twijfel van Descartes moet je alles 'overboord gooien' wat niet helemaal zeker is, en door dit voorbeeld zou hij dus ook het logisch redeneren in twijfel moeten trekken 1

Vraag	Antwoord	Scores
8	maximumscore 2	
	Een goed antwoord bevat de volgende elementen:	
	<ul style="list-style-type: none"> • een uitleg dat een pyrronist met de paradox van Zeno tot het opschorten van het oordeel kan komen door isosthenie / gelijkwaardigheid tussen de waarneming van beweging en de redenering over beweging 	1
	<ul style="list-style-type: none"> • een uitleg dat de opschorting het einddoel onverstoortbaarheid bewerkstelligt, omdat je je niet meer druk hoeft te maken over of je de echte waarheid hebt gevonden 	1
	voorbeeld van een goed antwoord:	
	<ul style="list-style-type: none"> • Bij de paradox van Zeno zou een pyrronist laten zien dat er een tegenstelling is tussen wat je waarneemt en wat de redenering oplevert: je zou normaal gesproken zien dat Achilles de schildpad zou gaan inhalen, maar je redenering zegt iets anders. Daardoor heb je twee tegengestelde conclusies die beide overtuigend zijn, waardoor je nog niet kunt kiezen. Het gevolg is dat je het oordeel moet opschorten 	1
	<ul style="list-style-type: none"> • Volgens het pyrronisme is gemoedsrust het einddoel. De onrust die ontstaat over de vraag of je de waarheid hebt gevonden of niet verdwijnt met het opschorten van het oordeel. Zo bereik je, met het verminderen van de neiging tot oordelen, innerlijke rust 	1
9	maximumscore 2	
	Een goed antwoord bevat de volgende elementen:	
	<ul style="list-style-type: none"> • een uitleg dat de bewegingsparadox geen tegenfeitelijk gedachte-experiment is: het is geen vraag wat er anders zou gebeuren in de werkelijkheid 	1
	<ul style="list-style-type: none"> • een uitleg dat de bewegingsparadox wel een conceptueel gedachte-experiment is: hij analyseert het begrip 'beweging' / onze opvatting van 'beweging' 	1
	voorbeeld van een goed antwoord:	
	<ul style="list-style-type: none"> • De bewegingsparadox uit tekst 6 is geen tegenfeitelijk gedachte-experiment, omdat het er in het experiment niet om gaat hoe de wereld anders zou zijn als Achilles en de schildpad een wedstrijd houden. Juist wat feitelijk het geval is (bestaat er beweging of niet), staat ter discussie, niet hoe zaken zouden zijn als de feiten anders waren geweest 	1
	<ul style="list-style-type: none"> • Bij een conceptueel gedachte-experiment wordt het voorbeeld zo bedacht dat het de consequenties van onze begrippen onderzoekt. Dat is hier het geval: in dit gedachte-experiment wordt het begrip 'beweging' gebruikt om er een tegenstrijdigheid uit te halen. Het gaat dus over of en hoe we beweging zouden moeten beschrijven of opvatten en het is dus conceptueel 	1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

10 maximumscore 2

Een goed antwoord bevat de volgende elementen:

- een uitleg van het verschil tussen rationalisme en empirisme met de bewegingsparadox: bij rationalisme komt de rechtvaardiging van kennis uit het denken, de redenering over beweging, bij empirisme komt de rechtvaardiging uit de waarneming, de waarneming van beweging 1
- een uitleg dat Kant in zijn transcendentiaal-filosofie het rationalisme en empirisme heeft verzoend: voor kennis is ervaring nodig, maar die ervaring moet ook gestructureerd worden in het denken 1

voorbeeld van een goed antwoord:

- In de bewegingsparadox komt het denken in conflict met de waarneming. Dit zijn de twee kennisbronnen waarover rationalisten en empiristen van opvatting verschillen. Volgens het empirisme is de waarneming de grond van onze kennis, zoals in deze paradox onze waarneming van bewegingen. Volgens de rationalisten echter is het denken de bron van onze kennis, waardoor zij de redenering zelf belangrijker zullen vinden en dus sneller zouden concluderen dat beweging niet bestaat 1
- Het rationalisme stelt dat kennis uiteindelijk gerechtvaardigd wordt door het denken, terwijl het empirisme de rechtvaardiging plaatst in de waarneming. Kant laat in zijn filosofie beide een rol spelen: in de aanschouwing zitten structuren van ruimte en tijd en in het denken zitten de categorieën die gevuld moeten worden met de gegevens uit de aanschouwing. Daarmee is volgens Kant zowel de waarneming als het denken een noodzakelijke voorwaarde voor kennis 1

11 maximumscore 3

Een goed antwoord bevat de volgende elementen:

- een uitleg van de zekerheidseis: iemand kan alleen iets weten wanneer hij of zij daar absoluut zeker van is 1
- een uitleg van de onfeilbaarheidseis: iemand kan alleen iets weten wanneer hij of zij zich in dat opzicht onmogelijk kan vergissen 1
- een argumentatie met het onderscheid tussen echte en artificiële twijfel dat de paradox niet opgelost zou hoeven worden: echte twijfel is twijfel die je voelt, die effect heeft op je handelen, artificiële twijfel is papieren twijfel die je slechts bedenkt maar verder geen invloed op je heeft 1

voorbeeld van een goed antwoord:

- Volgens de zekerheidseis heeft iemand pas kennis wanneer hij of zij daar absoluut zeker van is. Als iemand dus ook maar enige twijfel zou hebben, is er nog geen sprake van kennis 1
- Volgens de onfeilbaarheidseis heeft iemand pas kennis als die persoon zich niet meer kan vergissen in de overtuiging. Het moet dus niet zo zijn dat je nog per ongeluk een verkeerde overtuiging kan hebben 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

- Volgens Peirce hoeft de paradox helemaal niet opgelost te worden. De twijfel over onze kennis van beweging is in die paradox kunstmatig. Als ik ergens naar toe wil gaan dan doe ik dat gewoon, hoe overtuigend de redenering ook lijkt. De redenering zet je niet aan om anders te handelen, je gaat niet écht twijfelen over je kennis van beweging in de praktijk. Het is dus geen echte of levende twijfel maar slechts kunstmatige twijfel. Je hoeft de paradox van beweging volgens Peirce dus niet op te lossen om iets (productiefs) te weten over beweging

1